

Bruxelles, 14. studenoga 2022.
(OR. en)

14716/22

COPS 546
COHOM 139
CONUN 277
DEVGEN 203
CFSP/PESC 1540
CSDP/PSDC 772
RELEX 1521

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Br. preth. dok.: 14499/22

Predmet: Zaključci Vijeća o ženama, miru i sigurnosti

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o ženama, miru i sigurnosti kako ih je Vijeće odobrilo na sastanku održanom 14. studenoga 2022.

ZAKLJUČCI VIJEĆA O ŽENAMA, MIRU I SIGURNOSTI

1. Rodna ravnopravnost i ljudska prava temeljne su univerzalne vrijednosti i samostalni prioriteti uključeni u sve politike Europske unije. Vijeće podsjeća na svoje zaključke o ženama, miru i sigurnosti od 10. prosinca 2018., ponovno potvrđuje valjanost strateškog pristupa EU-a ženama, miru i sigurnosti te se obvezuje na potpunu provedbu Akcijskog plana EU-a za žene, mir i sigurnost za razdoblje 2019. – 2024. Potrebno je riješiti nova pitanja i izazove koji su se pojavili. Potpuna provedba obveza iz Programa o ženama, miru i sigurnosti jednako je relevantna u trenutačnom geopolitičkom kontekstu i promjenjivom sigurnosnom okruženju u središtu mira i sigurnosti, kako je utvrđeno Rezolucijom 1325 (2000) i naknadnim rezolucijama.
2. Vijeće podupire prijedlog glavnog tajnika UN-a iz njegova izvješća „Naš zajednički program” o „Novom programu za mir”, koji bi uključivao nadogradnju postojećeg Programa o ženama, miru i sigurnosti kako bi se žene i rodna ravnopravnost stavile u središte mira i sigurnosti.
3. Vijeće ističe političku važnost Programa o ženama, miru i sigurnosti te pozdravlja njegovo uključivanje u različite politike i akcijske planove EU-a od donošenja zaključaka Vijeća iz 2018. U tom je pogledu Europska komisija donijela Strategiju EU-a za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025. i Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III – Ambiciozan plan za rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena u okviru vanjskog djelovanja EU-a 2021. – 2025., koji su pozdravljeni u zaključcima predsjedništva od 16. prosinca 2020. Vijeće poziva Visokog predstavnika i Komisiju da izvijeste o poduzetim mjerama i iskustvima stečenima u provedbi obveza iz Programa o ženama, miru i sigurnosti pri izvješćivanju o različitim politikama i akcijskim planovima te će donijeti operativne zaključke kako bi se ubrzalo djelovanje u tom pogledu.

4. Vijeće je zabrinuto zbog nerazmjernog učinka koji oružani sukobi i dalje imaju na žene i djevojčice diljem svijeta, kao i zbog raširenosti seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja, uključujući seksualno nasilje povezano sa sukobima, na internetu i izvan njega. Vijeće će pojačati svoje napore u sprečavanju i suzbijanju seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja kako bi se osigurala potpuna odgovornost i suzbilo nekažnjavanje te će poticati sve dionike da se pridruže tom zajedničkom pothvatu. Vijeće ističe da će EU primijeniti koordinirani pristup ublažavanju rizika i sprečavanju svih oblika seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja te da će osigurati da odgovori budu usmjereni na žrtve i preživjele te da se njima vodi računa o traumama, među ostalim pristupačnim uslugama zdravstvene skrbi u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, kao i mentalnog zdravlja i psihološke potpore. Vijeće ponovno ističe svoju odlučnu predanost poštovanju međunarodnog prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava te okončanju nekažnjavanja međunarodnih zločina, osobito kada se silovanje upotrebljava kao ratno oružje.
5. EU ostaje predan promicanju, zaštiti i ispunjenju svih ljudskih prava, potpunoj i djelotvornoj provedbi Pekinške platforme za djelovanje i Akcijskog programa Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju te ishoda njihovih revizijskih konferencija, i u tom kontekstu nastavlja promicati spolno i reproduktivno zdravlje i prava. S obzirom na to EU ponovno potvrđuje svoju predanost promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava svakog pojedinca na potpunu kontrolu nad pitanjima povezanim s vlastitom spolnošću te spolnim i reproduktivnim zdravljem i njegova prava da o njima odlučuje slobodno i odgovorno, bez diskriminacije, prisile i nasilja. EU dodatno ističe potrebu za univerzalnim pristupom kvalitetnim, cjenovno pristupačnim i sveobuhvatnim informacijama o spolnom i reproduktivnom zdravlju i obrazovanju o njemu, što uključuje sveobuhvatan spolni odgoj, te uslugama zdravstvene skrbi.

6. Vijeće izražava zabrinutost zbog nazadovanja diljem svijeta u pogledu potpunog i jednakog uživanja ljudskih prava žena i djevojčica te zbog sve manje sigurnosti i zaštite žena i djevojčica. Osuđuje sve veći broj odmazdi, nasilja, prijetnji i napada na žene i djevojčice, na internetu i izvan njega, osobito usmjerene na borkinje za ljudska prava, novinarke, graditeljice mira, organizacije pod vodstvom žena, politički aktivne žene, sindikalistice, žene prisiljene na raseljavanje i migracije te sve druge žene i djevojčice u okruženjima pogođenima sukobima i krizama, osobito u Afganistanu, Kolumbiji, Etiopiji, Mjanmaru, Sudanu, Siriji i Jemenu. Potiče Visokog predstavnika, veleposlanicu ESVD-a za rodna pitanja i raznolikost te države članice da pojačaju suradnju s drugim međunarodnim, regionalnim i lokalnim organizacijama, kao i s civilnim društvom, uključujući organizacije za prava žena, borkinje za ljudska prava i graditeljice mira, kako bi se odgovorilo na te trendove.
7. Vijeće ponovno poziva na jačanje potpunog, ravnopravnog i smislenog sudjelovanja i vodstva žena i djevojčica u sprečavanju i rješavanju sukoba tijekom cijelog ciklusa sukoba, među ostalim u formalnom i neformalnom posredovanju, upravljanju krizama, izgradnji i održavanju mira, mirovnim pregovorima, demobilizaciji, razoružanju i reintegraciji, reformi sigurnosnog sektora i drugim procesima oporavka i obnove. Podsjeća na svoju predanost podupiranju ravnopravnog, potpunog, učinkovitog i smislenog sudjelovanja žena i mladih u svoj njihovoj raznolikosti, među ostalim u svim sferama javnog i političkog života, u skladu s Akcijskim planom EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024. Znatno povećanje vodstva i sudjelovanja žena u svim aspektima mira i sigurnosti nužno je ne samo radi ljudskih prava i rodne ravnopravnosti, uključivog upravljanja i socijalne kohezije, nego i radi održivog rješavanja sukoba i kriza.

8. Organizacije civilnog društva, organizacije pod vodstvom žena, borkinje za ljudska prava i graditeljice mira imaju ključnu ulogu u ostvarivanju promjena i obveza iz Plana za žene, mir i sigurnost. Često se suočavaju s posebnim sigurnosnim prijetnjama, zastrašivanjem i uznemiravanjem te zaslužuju naše priznanje, potporu i zaštitu. Vijeće ističe važnost snažne suradnje s organizacijama civilnog društva u provedbi obveza u pogledu rodne ravnopravnosti i žena, mira i sigurnosti te u postizanju ciljeva održivog razvoja. Cijeni ključnu ulogu civilnog društva, organizacija žena na lokalnoj razini, graditeljica mira i borkinja za ljudska prava putem aktivnog angažmana, savjetovanja i sudjelovanja, među ostalim u humanitarnom i kriznom kontekstu. U tom pogledu Vijeće poziva Komisiju, Visokog predstavnika, države članice, posebne predstavnike EU-a, posebne izaslanike EU-a i druge predstavnike EU-a da dodatno ojačaju suradnju i savjetovanje s organizacijama civilnog društva, uključujući organizacije pod vodstvom žena, kako bi se osigurala rodna ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojčica. Vijeće potiče države članice da organizacije civilnog društva kojima upravljaju žene i koje su usmjerene na žene uključe u izradu politika i projekata, provedbu, praćenje i evaluaciju Programa o ženama, miru i sigurnosti.
9. Utjecaj ruske ratne agresije na Ukrajinu na sve žene i djevojčice izaziva ozbiljnu zabrinutost, a sve veći dokazi seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja, među ostalim kao ratne taktike ruskih oružanih snaga i paravojnih subjekata pod kontrolom ruskih oružanih snaga, iznimno su zabrinjavajući. U tom je kontekstu Nezavisna međunarodna istražna komisija za Ukrajinu utvrdila da su u Ukrajini počinjeni ratni zločini Vijeće ističe potrebu da se osigura snošenje potpune odgovornosti za seksualna i rodno uvjetovana kaznena djela. Od ključne je važnosti zajamčiti rodno osjetljiv pristup usmjeren na preživjele i kojim se vodi računa o traumama u svim nastojanjima da se odgovori na rusku ratnu agresiju na Ukrajinu, osobito u humanitarnom odgovoru, odgovoru na krizu te dugoročnim naporima u području mira, sigurnosti i obnove. Vijeće pozdravlja i podupire napore Ukrajine u provedbi njezina drugog nacionalnog akcijskog Programa o ženama, miru i sigurnosti za razdoblje 2021. – 2025.

10. Aktualna nasilna represija u Iranu nad prosvjednicima, uključujući žene i djecu, dodatno ukazuje na hitnost Programa o ženama, miru i sigurnosti te na potrebu da pružimo potporu. Prava žena i djevojčica u Iranu moraju se poštovati i štititi te se mora osigurati njihovo potpuno, ravnopravno i smisleno sudjelovanje u javnom životu, među ostalim u donošenju odluka. Vijeće od iranskih vlasti očekuje da se drže načela sadržanih u Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima, kojega je Iran stranka, posebno poštovanjem prava na nediskriminaciju i jednakog prava muškaraca i žena na uživanje građanskih i političkih prava zajamčenih tim paktom. Nadalje, Vijeće poziva iranske vlasti da puste na slobodu sve nenasilne prosvjednike, osiguraju pravičan postupak za sve pritvorenike i objave jasne podatke o broju smrtnih slučajeva i uhićenja.
11. Sve gori položaj žena i djevojčica u Afganistanu i dalje je razlog ozbiljne zabrinutosti. Vijeće osuđuje sustavno ograničavanje ljudskih prava i temeljnih sloboda žena i djevojčica koje provode talibani. Poziva na ciljane i znatne napore Visokog predstavnika, Komisije i država članica kako bi se pristupilo rješavanju situacije i osiguralo sudjelovanje afganistanskih žena u dijalozima o politikama u vezi s Afganistanom. Vijeće uviđa važnost inicijativa za daljnji razvoj Programa o ženama, miru i sigurnosti, kao što je povezana uspostava Foruma afganistanskih žena na vodećim položajima uz posredovanje EU-a.

12. Program o ženama, miru i sigurnosti ključan je za suvremene globalne izazove u pogledu mira i sigurnosti. U tom pogledu Vijeće ističe da oružani sukob te novi i sve složeniji sigurnosni izazovi, kao i oni u nastajanju, poput klimatskih promjena, nesigurnosti opskrbe hranom, nestašice vode i drugih prirodnih resursa, pandemija, među ostalim posljedica pandemije bolesti COVID-19, energetske izazova, terorizma, organiziranog kriminala, prisilnih migracija i raseljavanja, trgovanja ljudima, rizika povezanih s novim i disruptivnim tehnologijama i hibridnim prijetnjama, uključujući kibernetičke napade i dezinformiranje, nerazmjerno utječu na žene i djevojčice te dovode do općeg pogoršanja položaja žena, uz štetne posljedice za potpuno uživanje ljudskih prava žena i djevojčica diljem svijeta. EU i njegove države članice obvezuju se da će nastojati razumjeti rodne dimenzije sigurnosnih rizika i djelovati s njima u vezi kako bi se izbjeglo pogoršanje ranjivosti, ali i pronaći nova polazišta za unapređenje rodne ravnopravnosti, poboljšanje otpornosti i održavanje mira. Ključno je osigurati da se svaki odgovor temelji na sljedećem:

- rodnoj analizi uzroka, posljedica i implikacija za politike, služeći se rodnom statistikom koja se temelji na podacima raščlanjenim prema spolu, dobi i invaliditetu, kako bi se osigurao učinkovitiji, uključiviji i održiviji odgovor;
- potpunom, ravnopravnom i smislenom sudjelovanju žena u svim fazama ciklusa sukoba;
- sprečavanju rodno uvjetovanog nasilja i zaštiti od njega;
- sveukupnom uključivom i rodno osjetljivom vodstvu u donošenju odluka u području politike i sigurnosti općenito.

13. Vijeće ističe potrebu za daljnjim postupanjem u vezi s obvezama preuzetima u pogledu integracije pitanja žena, mira i sigurnosti u Strateški kompas te u koncept iz 2020. o mirovnom posredovanju i smjernice EU-a za posredovanje, kao i napore poduzete u cilju promicanja i osiguravanja rodne perspektive i obveza iz Programa o ženama, miru i sigurnosti u razvoju koncepta EU-a o stabilizaciji i pakta za civilni ZSOP 2.0. Vijeće naglašava svoju predanost povećanju broja žena na svim položajima, uključujući rukovodeće položaje. Nadalje, Vijeće prepoznaje potrebu za potpunom integracijom Programa o ženama, miru i sigurnosti u oba stupa Europskog instrumenta mirovne pomoći. Vanjsko djelovanje EU-a trebalo bi aktivno doprinijeti ostvarivanju ljudskih prava žena i djevojčica, uključujući sprečavanje seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja povezanog sa sukobima.
14. Vijeće podsjeća na potrebu da se osigura rodno osviještena politika, stručno znanje i provedba Programa o ženama, miru i sigurnosti u misijama i operacijama ZSOP-a, unaprijedi informiranost o stanju te poboljšaju preventivne i zaštitne mjere, kao i cjelokupno planiranje, provođenje, daljnje postupanje, praćenje i evaluacija misija i operacija. To je u skladu sa Strategijom i Akcijskim planom za povećanje sudjelovanja žena u civilnim misijama ZSOP-a za razdoblje 2021. – 2024. Vijeće poziva institucije EU-a i države članice da osiguraju da se misijama i operacijama ZSOP-a dodatno promiče rodna ravnopravnost, s naglaskom i na potpunom, ravnopravnom i smislenom sudjelovanju žena na svim civilnim i vojnim položajima ZSOP-a, među ostalim na vodećim položajima. Rodno osjetljivo vodstvo trebalo bi poticati jačanjem stručnog znanja o rodnim pitanjima u okviru upravljačke strukture ZSOP-a ESVD-a, uključujući vojne strukture Unije. Vijeće poziva EU i njegove države članice da ojačaju mrežu savjetnika za ljudska prava i rodna pitanja u misijama i operacijama ZSOP-a, u skladu s obvezom iz Strateškog kompasa EU-a utvrđenom za 2023. Vijeće poziva na kontinuiranu provedbu politike nulte tolerancije utemeljene na prevenciji za sve oblike seksualnog iskorištavanja, zlostavljanja i uznemiravanja koje su počinili osoblje EU-a ili osoblje raspoređeno u misijama i operacijama ZSOP-a te zapovjednici/rukovoditelji, izvođači i partneri. Potiče EU i njegove države članice da se dodatno posvete tim pitanjima u sljedećem paktu za civilni ZSOP.

15. Vijeće također napominje da je provedba cjelovitog Programa o ženama, miru i sigurnosti i dalje ključni prioritet strateškog partnerstva EU-a i UN-a u pogledu mirovnih operacija i upravljanja krizama, kako je potvrđeno u njegovim zaključcima od 24. siječnja 2022. te partnerstava s drugim međunarodnim i regionalnim organizacijama kao što su OESS, NATO i Afrička unija. Poziva na ulaganje većih napora kako bi se ubrzala operacionalizacija zajedničke obveze EU-a i UN-a u pogledu žena, mira i sigurnosti, s posebnim naglaskom na zaštiti žena koje se bore za ljudska prava i graditeljica mira od odmazdi, prijetnji i nasilja. Vijeće potiče EU i njegove države članice da sustavno usvoje rodno osjetljivi pristup te da uključe rodnu perspektivu i analizu te sudjelovanje žena u sva vanjska djelovanja EU-a, uključujući sva civilna i vojna djelovanja ZVSP-a/ZSOP-a, kao i u političke dijaloge, dijaloge o ljudskim pravima i međunarodna partnerstva.
16. Vijeće cijeni mandat i rad veleposlanice ESVD-a za rodna pitanja i raznolikost usmjeren na daljnju integraciju obveza u pogledu žena, mira i sigurnosti u djelovanje EU-a. U tu svrhu Vijeće naglašava potrebu da EU i njegove države članice primjenjuju rodno osjetljive pristupe u svim naporima usmjerenima na sprečavanje i rješavanje sukobâ, mirovne pregovore, sigurnost, izgradnju mira, očuvanje mira, humanitarni odgovor te pomoć, oporavak i obnovu država pogođenih sukobima, uključujući procese tranzicijskog pravosuđa, te da osiguraju potpuno, ravnopravno i smisleno sudjelovanje žena u tim procesima. Vijeće poziva Politički i sigurnosni odbor (PSO) da razmotri kako se pitanje žena, mira i sigurnosti može sustavno integrirati i uključiti u sve političke i sigurnosne dijaloge.

17. Vijeće ističe važnost toga da ESVD, uključujući Vojni stožer EU-a, službe Komisije i države članice razvijaju i razmjenjuju dobre prakse u pogledu rodno osjetljivih pokazatelja odgovornosti, podataka raščlanjenih po spolu i dobi te rodne analize u svim programima, financiranjima i djelovanjima ZSOP-a povezanima s mirom i sigurnošću kako bi se moglo pratiti i nadgledati napredak, poštovati ljudska prava žena i unaprijediti Program o ženama, miru i sigurnosti. U tom pogledu podsjeća na ulogu Radne skupine EU-a za žene, mir i sigurnost kao važnog foruma za razmjenu i partnerstvo između institucija EU-a, država članica i civilnog društva te poziva EU i njegove države članice da, prema potrebi, iskoriste sinergije međunarodnih okvira za praćenje i mjerenje učinka.
 18. Vijeće je i dalje u potpunosti predano osiguravanju provedbe cjelovitog Programa o ženama, miru i sigurnosti te ostaje posvećeno tom pitanju.
-